

Gazdagítani a hagyományokat

Ajánló sorok Marton Árpád oratórium-szövegkönyve elé

Hagyományokat lehet őrizni, mint tengerparton gyűjtött kagylót a vitrinben. És lehet művelni, lehet élni velük és általuk, miként a tengerparton gyűjtött kagylóból is készíthetünk ékszert, vagy díszíthetjük vele valamelyik használati tárgyat, amelyet, ha nem is minden nap, hogy mindennapivá válva kopjon el, de egyes kiemelt alkalmakkor rendeltetésszerűen használhatunk. Előbbi esetben a hagyomány, amint a kagyló, holt tetem, szekrény mélyén heverő, onnan olykor előkotort, leporolt, lélektelen tárgy, semmi egyéb, semmi több, utóbbi esetben a tradíció velünk él, át- és megélhető, magunkba olvasztható, átgondolható és saját magunkkal, saját korunk tapasztalataival földúsítva hagyományozható tovább.

Mindig ambivalens érzéseim támadnak, amikor hagyományörzésről esik szó. Kíváltként, hogy igen gyakran ez alatt nem értünk egyebet, mint egy örökkévalóságba merevített cselekvéssor földidézését mindig ugyanabban a formában. Márpedig, ha így teszünk, egy múmiát gondozunk inkább, semmint élőlényt. A hagyomány, ha él, változik. Hiszen ami él - változik. Ami halott, az igen gyorsan elnyeri végleges formáját. A magam részéről szívesebben látom élni, tehát változni a hagyományokat, semmint semmitmondóvá merevedve, a jelentől és a jövőtől eltávolodva, életidegenné silányodva.

Éppen ezért örülök, amikor keresztény vallási hagyományainkat látom virágozni, gazdagodni. Amikor azt tapasztalom, nem minden évben ugyanúgy ünnepli ünnepeit a közösség, hanem mindig kicsit másként, hozzáadva az eltelt idő hozadékait, az új gondolatokat, új benyomásokat, új értelmezéseket. Ha beengedjük a változó világot tradícióinkba, ünnepeinkbe, azzal az élet mellett tesszük le a voksunkat a halál, a múlttól a jelenen át a jövő felé ívelő egész-lét mellett a múltba meredő rész-lét ellenében.

Pontosan ezért lényeges a rítus meg-megújulása is. Az itt következő művet ilyen rítusújító szándék hívta életre. A *Jairus lánya*, Marton Árpád szövegkönyve Benedekfi István húsvéti oratóriumához, bizonyíték arra, hogy a húsvéti ünnepkör él és élni akar. Marton Árpád szövege a modernitás kérdéseire reflektálva teszi élővé az évezredes hagyományt. Rámutat arra, hogy az ősi misztériumoknak van válasza a modernitás problémáira, egyúttal fölhívja a figyelmünket, hogy jelenkorunk bajait, gondjait, nehézségeit nem kizárólag jelenkorunkból kiindulva lehetséges megoldani. Így köt össze múltat és jelent a jövő érdekében minden valamirevaló, élő tradíció, ám amidőn e hármas egységből (múlt - jelen - jövő) valamelyik kihull, a hagyomány elhal, legfeljebb bebalzsamozott tetemét őrizhetjük, ami nem lehet célunk. Ezt ismerte föl Marton Árpád, ezért nyúlt egy kévéssé földolgozott témához mai, modern eszközökkel, hogy dúsítsa az örökséget, ne csupán őrizze, de élje, élhetővé tegye és gazdagítsa a hagyományt.

Bene Zoltán